

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО - НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ

Сущенко Ольга Валентинівна

**«ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇЇ
ВПЛИВ НА ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА» (на матеріалах МПП “Факел”»**

спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»

АВТОРЕФЕРАТ
випускної кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеню «магістр»

Чернігів -2019

Випускною кваліфікаційною роботою є рукопис

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту, обліково-економічного факультету Чернігівського національного технологічного університету Міністерства освіти і науки України

Науковий керівник: к.е.н., доцент **Волот Олена Ігорівна**, Чернігівський національний технологічний університет

Рецензент: головний бухгалтер МПП «Факел» **Музиченко Аліна Вікторівна**

Захист відбудеться «24» грудня 2019 р. о 09.00 год. на засіданні екзаменаційної комісії у Чернігівському національному технологічному університеті

Завідувач кафедри

Юрченко М.Є.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Формування облікової політики безпосередньо на підприємстві викликане особливостями та специфікою його діяльності, які досить складно повноцінно відобразити в нормативних документах. На кожному підприємстві бухгалтерський облік ґрунтується на відповідному нормативно-правовому забезпеченні, що безпосередньо впливає на організацію обліку і фінансової звітності, тому ступінь свободи певного підприємства щодо формування облікової політики законодавчо обмежений, проте передбачено альтернативні варіанти і тому підприємство має можливість вибору складу бухгалтерських рахунків, способів оцінки тощо.

Облікова політика сприяє посиленню обліково-аналітичних функцій в управлінні підприємством, дає змогу оперативно реагувати на зміни, що відбуваються у виробничому процесі. Відповідно до законодавчих вимог підприємство самостійно визначає власну облікову політику, при цьому ступінь його свободи регламентується регламентацією обліку на державному рівні.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є узагальнення і систематизація теоретичних, методологічних і практичних питань формування облікової політики та її вплив на фінансові результати діяльності підприємства. Розробимо заходи щодо удосконалення облікової політики.

Об'єктом дослідження виступає процес формування облікової політики та її вплив на фінансові результати діяльності підприємства на МПП «Факел».

Предметом дослідження є теоретико - методичні та практичні аспекти формування облікової політики та її вплив на фінансові результати діяльності підприємства.

Основні завдання роботи:

- 1) розглянути поняття та класифікацію облікової політики та її вплив на фінансові результати діяльності підприємства;
- 2) дослідити інформаційно-правове забезпечення формування облікової політики
- 3) оцінити стан галузі, в якій конкурує підприємство;
- 4) надати організаційно-економічну характеристику, проаналізувати зовнішні і внутрішні фактори впливу на діяльність МПП «Факел»;
- 5) розкрити особливості облікової політики на МПП «Факел»;
- 6) дослідити систему бухгалтерської служби та облікову політику на підприємстві;
- 7) провести детальний аналіз показників майнового та фінансового стану підприємства;

8) систематизувати порядок проведення внутрішнього контролю облікової політики та її впливу на фінансові результати діяльності;

9) виявити недоліки в обліковій політиці МПП «Факел» та запропонувати шляхи їх удосконалення;

10) визначити шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства.

Під час проведення дослідження використовувався комплекс загальнонаукових та спеціальних методів: інформаційні, логічні, узагальнення, порівняння методи економічного та фінансового аналізу.

Інформаційна база: монографічна та періодична література, статистичні дані Державної служби статистики України, фінансова звітність підприємства, наказ про облікову політику, чинні нормативно-правові документи.

Елементи наукової новизни випускної кваліфікаційної роботи:

- запропоновано комплекс аудиторських процедур підтвердження повноти та достовірності оцінки облікової політики МПП «Факел»;

- розроблено пропозиції щодо вдосконалення наказу про облікову політику підприємства;

- визначено стратегічні напрями розвитку МПП «Факел».

Практична цінність випускної кваліфікаційної роботи полягає у запропонованих заходах із вдосконалення системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю МПП «Факел» і визначенні стратегічних орієнтирів розвитку підприємства.

Структура та обсяг роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, 12 підрозділів, висновків та списку використаних джерел. Основний зміст роботи викладений на 93 сторінках. Робота містить 16 таблиць, 11 рисунків, список використаних джерел з 91 найменувань та 8 додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У **вступі** наведена актуальність теми випускної кваліфікаційної роботи, встановлено мету та завдання, визначені об'єкт та предмет, висвітлені інформаційна база, наукова новизна, практична цінність та структура роботи.

У першому розділі роботи **«ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА»** розкрита економічна сутність облікової політики підприємства. Формування облікової політики безпосередньо на підприємстві викликане особливостями та специфікою його діяльності, які досить складно повноцінно відобразити в нормативних документах. На кожному підприємстві бухгалтерський облік ґрунтується на відповідному нормативно-правовому забезпеченні, що безпосередньо впливає на організацію обліку і фінансової звітності, тому ступінь свободи певного підприємства щодо формування облікової політики законодавчо обмежений, проте передбачено альтернативні варіанти і тому підприємство має можливість вибору складу бухгалтерських рахунків, способів оцінки тощо.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», облікова політика визначається як сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності [1]. В МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки», зазначено, облікова політика – це певні принципи, основи, умови, правила і практики, прийняті компанією для підготовки і надання фінансової звітності [2]. Тобто дані документи функції облікової політики підприємства обмежують до складання та подання фінансової звітності підприємства та не поширюються на питання організації та ведення обліку. Безперечно, що фінансова звітність може бути достовірною, повною та об'єктивною лише за умови раціональної організації та методики ведення бухгалтерського обліку.

Основною метою облікової політики є забезпечення одержання достовірної інформації про майновий і фінансовий стан підприємства, результати його діяльності, необхідні для всіх користувачів фінансової звітності з метою прийняття відповідних рішень.

Під об'єктами облікової політики слід розуміти об'єкти обліку, щодо яких законодавчими актами та нормативними документами передбачені декілька варіантів, а також це об'єкти обліку стосовно яких підприємство самостійно розробляє свій варіант організації і ведення обліку, виходячи з умов і специфіки його діяльності.

Елемент облікової політики – це конкретно вибраний або самостійно розроблений підприємством, виходячи з умов і специфіки його діяльності, спосіб (прийом) або процедура, що стосується організації та ведення обліку щодо конкретного об'єкта облікової політики.

Оскільки бухгалтерський облік є інформаційною базою для фінансового, податкового і управлінського обліку, то облікова політика повинна бути єдиною для облікового процесу підприємства та враховувати вимоги різних користувачів облікової інформації. За наявності відмінностей в правилах ведення у вищевказаних підсистемах бухгалтерського обліку працівникам облікового апарату спільно з керівництвом підприємства необхідно визначитися у відповідному елементі об'єкта облікової політики.

З 19 березня 2013 року набрало чинності Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку №1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Згідно з даним наказом внесено зміни до НП(С)БО 1 «загальні вимоги до фінансової звітності». Разом із тим скасовано П(С)БО 2, 3, 4 та 5, які визначали форми Балансу, Звітів про фінансові результати, рух грошових коштів, власний капітал та порядок їх подання й заповнення. Тепер усі вимоги до основних форм фінансових звітів містяться у НП(С)БО 1. Пр. цьому в додаткових до Положення наведення склад і структуру форм фінансової звітності підприємства.

У другому розділі **«АНАЛІЗ СТАНУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА МПП «ФАКЕЛ»»** наведена фінансово-економічна характеристика діяльності підприємства. Мале приватне підприємство «Факел» основним видом діяльності є здійснення газопровідних, будівельно – монтажних та підрядних робіт, що згідно Класифікації видів економічної діяльності (КВЕД – 2010) належить до класу 43.22 «Монтаж водопровідних мереж, систем опалення та кондиціонування» 42.21 «Будівництво трубопроводів», тобто підприємство працює в сфері будівництва.

Будівельна галузь є однією з найважливіших галузей народного господарства, від якої залежить ефективність функціонування всієї системи господарювання країни. Важливість цієї галузі для економіки будь-якої країни можна пояснити таким чином: капітальне будівництво створює велику кількість робочих місць та використовує продукцію багатьох галузей народного господарства. Економічний ефект від розвитку цієї галузі полягає у мультиплікативному ефекті коштів, вкладених у будівництво. Адже з розвитком будівельної галузі розвиваються: виробництво будівельних матеріалів і відповідного обладнання, машинобудівна галузь, металургія та металообробка, нафтохімія, виробництво скла, деревообробна і фарфоро-фаянсова промисловість, транспорт, енергетика тощо. Також будівництво як жодна інша галузь економіки сприяє розвитку підприємств малого та середнього бізнесу.

Згідно статті 3 Статуту підприємство здійснює свою діяльність з метою задоволення суспільних потреб у наданні фізичним і юридичним особам послуг виробничої, науково-дослідної, комерційної, посередницької та інших видів підприємницької діяльності, що не суперечить чинному законодавству України та Статуту підприємства, також з метою отримання прибутку від діяльності підприємства.

Організація бухгалтерського обліку – це сукупність заходів власника (керівника) підприємства, які мають цілеспрямований характер щодо створення, забезпечення, постійного впорядкування і вдосконалення функціонування системи бухгалтерського обліку та здійснення його процесу на підприємстві. Відіграє важливу роль у роботі підприємства і передбачає визначення структури бухгалтерії, системи оброблення даних, розробку робочих інструкцій для працівників бухгалтерії, графіків документообороту, внутрішніх стандартів, способів ведення обліку, встановлення комунікаційних зв'язків бухгалтерії з іншими відділами і службами апарату управління та інші грані функціонування бухгалтерії

МПП «Факел» займається без посередньо прокладення газопроводів, проведення систем опалення та кондиціонування. Згідно Статуту вищим органом управління є директор.

Адміністративний контроль на МПП «Факел» передбачає розподіл повноважень між працівниками підприємства таким чином, щоб жоден працівник підприємства не мав змоги зосередити у своїх руках усі необхідні для повної операції повноваження. Такими повноваженнями наділений лише директор.

У третьому розділі **«ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ»** запропоновані напрями удосконалення облікової політики підприємства та визначені заходи з удосконалення його системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю.

До основних напрямів удосконалення облікової політики МПП «Факел» належать:

- створення на підприємстві наказу про облікову політику
- проведення контролю та аналізу виконання облікової політики;
- оновлення програмного, інформаційного та засобів комп'ютерних технологій та інтегрування інформаційної системи;

Головними стратегічними орієнтирами діяльності підприємства є: розробка маркетингової політики, формування рекламних брошур, створення та просування сайту в мережі Інтернет, формування бізнес-сторінки у соціальних мережах.

ВИСНОВОК

Проведене дослідження системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю розрахунків з покупцями та замовниками на МПП «Факел» дозволяє сформулювати такі висновки:

1) Питання формування облікової політики підприємств залишаються актуальними, оскільки в переважній більшості її формуванню приділяється недостатня увага як з боку працівників бухгалтерської служби, так і з боку власників та керівників підприємства. Облікова політика

покликана створити на підприємстві таку систему обліку, яка б дала можливість надати користувачам безумовну інформацію, складену з урахуванням особливостей певного підприємства.

2) Метою облікової політики у процесі ведення бухгалтерського обліку є створення оптимальної, узгодженої та впорядкованої основи для складання достовірної звітності та прийняття ефективних економічних рішень на її основі.

3) Положення про облікову політику – має стати основним методичним документом, яким підприємство має керуватися в процесі діяльності. Саме в Положенні про облікову політику мають бути зазначені облікові правила, а не в наказі про затвердження облікової політики. Створення окремого положення про облікову політику для цілей управлінського обліку вважаємо недоцільним, елементи облікової політики повинні знайти своє відображення у відповідних розділах даного документа, що дасть можливість уникнути дублювання інформації.

4) Головна проблема будівельної галузі України – формування позабюджетних інвестицій. На сьогоднішній день існує кілька можливих способів залучення ресурсів для кредитування будівництва і придбання житла. Джерелами цих ресурсів, зокрема, можуть виступати: населення, яке потребує поліпшення житлових умов; підприємства, що бажають розв'язати житлові проблеми своїх співробітників; державні органи управління і місцеві адміністрації; фінансові інвестори.

5) Розвиток будівельної галузі неминуче викликає економічне зростання у країні та розв'язання багатьох соціальних проблем. На сучасному етапі досить складно говорити про будь-яку конкурентоспроможність цієї галузі. Якщо на регіональному рівні чітко простежується тенденція верховенства будівельних організацій центральних районів і великих міст-мільйонерів у зв'язку з їх значними потужностями й інвестиційною привабливістю, то на глобальному рівні будівельна галузь України значно відстає через брак необхідних фінансових та організаційних перетворень.

6) Мале приватне підприємство «Факел» (надалі – МПП «Факел») основним видом діяльності є здійснення газопровідних, будівельно – монтажних та підрядних робіт, що згідно Класифікації видів економічної діяльності (КВЕД – 2010) належить до класу 43.22 «Монтаж водопровідних мереж, систем опалення та кондиціонування» 42.21 «Будівництво трубопроводів», тобто підприємство працює в серії будівництва.

7) Адміністративний контроль на МПП «Факел» передбачає розподіл повноважень між працівниками підприємства таким чином, щоб жоден працівник підприємства не мав змоги зосередити у своїх руках усі необхідні для повної операції повноваження. Такими повноваженнями наділений лише директор.

8) Важливе значення у діяльності керівників та бухгалтерів підприємства має формування такої облікової політики, яка не тільки дозволить отримувати за допомогою бухгалтерського обліку повну та об'єктивну інформацію щодо фінансових результатів, але й обрати

оптимальну схему оподаткування прибутку підприємства та уникнути необґрунтованого завищення або заниження показників прибутку

9) Оптимізація облікової політики, як основне завдання побудови моделі фінансового та управлінського обліку господарської діяльності підприємства, є важливою метою бізнес-планування, на жаль, ще недостатньо науково проробленою. Тому дослідження моделювання в процесі формування облікової політики підприємства дозволить підвищити ефективність управлінських рішень та забезпечити досягнення найкращих варіантів функціонування об'єкта, що моделюється

10) При моделюванні облікової політики обліковий персонал повинен враховувати постановку цілей і завдань управління підприємством та особливостей і характеристик об'єкта управління, приймати до уваги умови та вимоги зовнішнього середовища, використовувати емпіричний підхід, враховуючи всі останні зміни нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку.

11) Побудова ефективної моделі облікової політики кожним підприємством сприяє поліпшенню системи обліку на підприємстві, зміцненню його правової основи і забезпечує належну ефективність роботи відповідної господарської одиниці. Саме функцію організації управління безпосередньо втілює облікова політика, системно втілюючи і реалізуючи елементи всіх функцій управлінського циклу (планування, власне обліку, контролю, економічного аналізу і регулювання), домагаючись інтеграції, координації та цілеспрямованості впливу цих функцій на об'єкт управління – економіку підприємства.

АНОТАЦІЯ

Сущенко О.В. Формування облікової політики підприємства та її вплив на фінансові результати діяльності підприємства (на матеріалах МПП «Факел»). – Рукопис.

Випускна кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеню «магістр» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» ОПП «Облік і оподаткування». – Чернігівський національний технологічний університет. – Чернігів, 2019.

Випускна кваліфікаційна робота присвячена обґрунтуванню теоретико-методичних засад і розробці науково-практичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення облікової політики підприємства, а також її вплив на фінансові результати діяльності.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є узагальнення і систематизація теоретичних, методичних і практичних питань організації обліку і аудиту облікової політики на підприємстві та її вплив на фінансові результати діяльності і розробка шляхів їх удосконалення.

У першому розділі роботи «ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА» досліджена економічна сутність облікової політики наведена її класифікація та оцінка, розглянуто особливості організації обліку, аналіз і аудит обліку та приведений стислий огляд нормативно-правового забезпечення регулювання обліку та аудиту організації обліку.

У другому розділі роботи «АНАЛІЗ СТАНУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА МПП «ФАКЕЛ»» проведено аналіз сучасного стану будівельної галузі в Україні, наведена фінансово-економічна характеристика суб'єкта господарювання та загальна характеристика системи бухгалтерського обліку МПП «Факел», досліджено організацію обліку та аудит на підприємстві та здійснено аналіз облікової політики.

У третьому розділі роботи «ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ» запропоновані напрями удосконалення облікової політики підприємства та визначені напрями удосконалення системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю підприємства.

***КЛЮЧОВІ СЛОВА:* ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА, ОЦІНКА, ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗ, АУДИТ, СИСТЕМА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ПІДПРИЄМСТВА, ЕФЕКТИВНІСТЬ.**